

Ninnin käpsykoulu, osa III

Pennun totuttaminen hoitotoimenpiteisiin

Jin Kaakinen

pennulle jää huono muistijälki toimenpiteestä. Trimmerin ei kuulu olla se henkilö, joka opettaa pennulle miten hoitotoimenpiteissä käyttäytyään, vaan kaikki pennun opetus on omistajan vastuulla!

Itse lähdän totuttamaan pentua hoitotoimenpiteisiin sohvalta telkkua katsellessa. Pentu on syönyt, riehunut lenkillä ja väsähtänyt. Silitellen pentua sylissä ja samalla opetellaan rentoutumista. Tutkin pennun varpaita, hampaita, korvia ja nyppäisen jonkun yksittäisen karvan sieltä täältä, ja sitten taas vain rentoudutaan ja nautitaan toistemme seurasta. Jollain toisella kerralla kampailen siinä samalla esimerkiksi yhden jalan.

En edes pyri siihen, että meillä on joku tietty hoitopäivä ja että kaikki toimenpiteet tehdään kertarytminä.

Ei pieni pentu jaksakaan sellaista, ja kun se ei jaksakaan, se pistää hanttiin. Teen vain niin vähän kerrallaan, että pennulla säilyy rauhallinen mielentila. Sen mielentilan kautta pentu oppii hoitotoimenpiteisiin. Ja näin teen päivittäin. Oikeastihan pennun kynsiä tarvitsee leikata vain joka tai joka toinen viikko. Mutta jos opettelu jää vaan kahteen kertaan kuussa, pentu ei ehdi totuttamaan tilanteeseen normitouhuna. Kuu-kaudessa se on jo kasvattanut sen verran egoaan, että taatusti kokeilee, josko jollain keinolla pääsisi tilanteesta. Rutiinista opetellaan ihan pienenä, silloin ei vanhempakaan tarvitse niitä kyseenalaistaa.

Jos sitten ollaan siinä tilanteessa, että jalkojen harjaaminen taikka kynsien leikkuu on jo muodostunut hirveäksi sotatilaksi, ainoastaan meidän omistajien asennemuutos muuttaa pennun käytöksen. Pentu ei opi kasvaessaan käyttäytymään, vaan meidän on se käytös sille opettava. Sellaista ”sitten kun se joskus kasvaa ja viisastuu”-päivää ei kerta kaikkiaan tule.

Käppänä-lehdessä jatkuu Ninni Suhosen oppikoulu elämästä kääpiösnautserin kanssa. Tässä kolmannessa osassa pentu soosialistetaan kynsisaksiin ja muihin hoitotoimenpiteisiin.

NINNI SUHONEN

Turkinhoito sekä muu yleinen koiran terveydenhuolto on tuiki tärkeä osa koiran hyvinvointia. Kaikki toimenpiteet opetetaan pennulle heti sen kotiuduttua. Itsevarmat otteet, rauhallinen omistaja sekä väsähtänyt pentu on paras kombinaatio, kun hoitotoimenpiteitä suoritetaan. Kaikkea ei tarvitse tehdä kerralla, pennulle opetetaan pienissä patkissa ja palkataan onnistuneista suorituksista.

Yleisin ajattelu taitaa olla sellainen, että koska pentu on vasta niin pieni, ei sitä hennota kammata taikka poistaa korvakarvoja. Tuumataan, että ajan kanssa, sitten kun pentu on vanhempi ja fiksumpi, kyllä tehdään kaikki tarvittava. Totuus on, että ajan kanssa ja pennun kasvaessa kasvavat myös sen fyysiset voimat ja oma tahto. Usein siis käy niin, että kun pentu tuodaan noin nelikuisena ensimmäiseen trimmaukseen, pöydällä seisoo rimpuileva, huutava ja purevaa pikku pahis. Ja sitten kun se ilkeä trimmaaja kuitenkin tekee työnsä tällaisen riehuvan pennun vastalauseista ja taisteluista huolimatta,

Päinvastoin pentu laajentaa omaa päätösvaltaansa, sillä se on oppinut, että tempuilemalla, puremalla ja huutamalla saa mitä haluaa. Eli hoitotoimenpiteet jäävät kesken.

Pureminen, rimpuilu ja huutaminen ovat pennulle täysin normaaleja reaktioita. Se ei vielä tiedä, että hoitotoimenpiteet ovat ihan arkisia juttuja sen elämässä. Myös se, että kiinnipitämällä estämme koiraa fyysisesti määräämästä sen omaa vartaloa, on sille täysin käsittämätöntä ja jopa pelottavaa. Ei se pieni pentu osaa vielä luottaa taikka ymmärrä, että mitään pahaa ei tarkoiteta. Siksi opetellessa toimenpiteet pitää suorittaa rauhallisesti ja viis välittää näistä vastalauseista. Pennun pitää oppia, ettei niistä ole mitään hyötyä. Ja me opetamme sen olemalla yksinkertaisesti reagoimatta pennun vastalauseisiin. Jos me sitä purevaa pelokasta pentua käsittelemme samoin ottein takaisin, huudamme, räyhäämme ja tukistamme, pentu vain pelästyy lisää. Ne pennun hampaat ovat kyllä terävät, mutta mieluummin kestetään ne pienet piikittelyt kuin hampaansa vaihtaneen junnukoiran puremiset.

Myös lahjominen on ihan turhaa. Palkataan toki kun toimenpiteet on suoritettu, mutta hermostuneesti nakkia tarjoamalla pentu ei opi oikeaa, toimenpiteissä haluamaamme mielentilaa.

Käydäänpä läpi mitkä kaikki hoitotoimenpiteet kuuluvat kääpiösnautserin omistajalle.

Kynnet

Pennulta leikataan useammin kuin aikuiselta koiralta. Pennulle on ensin opetettu, että selällään köllöttely omistajan sylissä on rentouttavaa ja mukavaa ja että omistaja tutkii varpaita ja sekin on ihan ok. Sitten vain otetaan tassu käteen. Toisessa kädessä ovat kynsisakset ja aletaan leikata. Jos pentu kiskoo jalkaa tai rimpuilee, omistaja tyyneesti pitää kiinni ja pennun aloillaan. Kun pentu lopettaa rimpuilun, omistajan ote höllentyy ja leikkausta jatketaan. Seuraavaksi pentu puree. Annetaan sen purra, ja pidetään paikoillaan. Kun pentu rauhoittuu, jatketaan leikkauksista. Pentu voi myös huutaa, tempoa, vääntelehtiä ja purra lisää. Pidetään vain kiinni. Pennulle on turha huutaa taikka tukistella sitä taikka maanitella ja seuraavaksi taas karjua. Ollaan vaan ja hengitetään. Kehutaan, kun pentu on kunnolla.

Pentue oppii ihan taatusti, että mikään toimi ei saa omistajaa lopettamaan ja ainoastaan rauhoittumalla saa omistajalta kontaktia. Sitten kun kynnet on saatu leikattua, odotetaan, että pennun mielentila on rauhallinen ja palkataan pentu. Ja tämä kaava pätee kaikkiin suoritettaviin hoitotoimenpiteisiin.

Toimenpiteet helpottuvat, kun pennulle opettaa, että sen kuonosta saa pitää kiinni.

Tassukarvat

Pennun jalkakarvat ovat usein melkoista pumpulia. Ne karstataan ja kammataan usein, jotta takkuja ei pääse edes syntymään. Kainalot on takkujen lempipaikka. Ensin karstalla koko jalka läpi ja viimeiseksi vielä vastakarvaan. Sitten perään kammalla, jotta pienimmätkin takunalut saadaan kiinni.

Tassunpohjassa anturoiden välissä kasvaa karvaa, jota lyhennetään säännöllisesti. Hoitamattomina varsinkin etutassujen anturoiden väliin syntyy helposti hiekasta ja muusta liasta kova pahkura. Se voi olla

Tärkeä trimmausta ja hoitotoimenpiteitä helpottava asia on opettaa pentu makaamaan trimmipöydällä rentona kyljellään.

pikkurillinpään kokoinen ja hiertää koiran herkkää ihoa, altistaa tulehduksille. Se taatusti sattuu kävellessä kuten kivi meidän kengässämme.

Sekä jalka/mahanaluskarvojen kampaus että tassunpohjien siistiminen käy helpoiten, kun pentu makaa selällään sylissä.

Korvakarvat

Käppänällä kasvaa korvakäytävässä enemmän tai vähemmän karvoja. Ne nyпитään pois säännöllisesti. Paremman otteen karvoista saa, jos käyttää korvapuuteria. Koiran korvakäytävä eroaa ihmisen korvakäytävästä, eikä omistaja millään keinoin saa esim. tärykalvoa puhkeamaan. Ei siis pidä jännittää, korvakarvoja voi nyppiä vaikka kuinka syvältä ja koira pysyy ehjänä. Myös pinsettejä voi käyttää sormien sijaan, mutta mielellään sitten, kun koira on toimenpiteeseen jo tottunut.

Tähän ja moneen muuhunkin trimmaustilanteeseen tuo helpotusta, kun pennulle opettaa, että sen kuonosta saa pitää kiinni. Koira otetaan pöydälle istumaan selkä itseä vasten. Omalla kropalla tuetaan sen selkää, ja toisella kädellä otetaan koiran kuonosta kiinni. Toisella kädellä nyпитään niitä korvakarvoja. Ja taas sama: kun koira rimpuilee kuonosta pidetään kovemmin kiinni ja omalla kropalla estetään sen kiemurtelu.

Kun pentu rauhoittuu, ote höllenee ja

toimenpide jatkuu. Ja korvakäytävästä nyпитään ihan kaikki, mitä sieltä löytyy.

Hampaat

Pennun suuhun pitää voida katsoa, sen leukoja täytyy voida availta ja huulia nostella. Tämä on tärkeää niin eläinlääkärisä kuin näyttelyissäkin. Käppänä on rotu, jolle tyypillisesti kertyy hammaskiveä, ja toisinaan rodun hammasluu on kovin heikkoa. Ei ole mikään ihme, että jo nelivuotiaalta koiralta joudutaan poistamaan plakin ja hammaskiven vaurioittamia hampaita. Hampaiden huono kunto altistaa monille vakavammille sairauksille, ja hampaat jos mitkä ovat koiralle tärkeä työkalu. Säännöllinen hampaiden harjaus ennaltaehkäisee vaivoja. Myös luiden pureskelu pitää suuta kunnossa. Koirille on olemassa omia hammastahnoja ja harjoja. Itse käytän sormen ympäri kietaistua sideharsoa ja hammastahnaa. Sideharso-sormella hinkkaan varovasti hampaiden ulkopinnat. Sisäpintoja ei koiran hampaita tarvitse harjailla.

Yleensä koirat pitävät hampaiden hoidosta, kun ovat siihen tottuneet. Hammastahnat on tehty koirille maukkaitsi. Ihmisten hammastahnoja EI saa käyttää!

Muu turkinhuolto

Usein pennulla on runkoturkissaan paljon pohjavillaa. Vanhanajan snautserin-

turkkeja on vähenevissä määrin. Vaikka käppänä rotuna ehkä edelleenkin mainostetaan turkiltaan helppohoitaisena, pari kertaa vuodessa trimmattavana, se ei valitettavasti sitä ole.

Jin Kaakinen

Runkoturkin sekä jalkojen ja parran säännöllinen karstausta ja kampausta on rutiinitoimenpide. Koko koira käydään läpi. Ensin karstalla ja sitten kammalla. Ja kammalla todellakin ihan sieltä karvanjuuresta asti. Pohjavillaveitsi kuuluu myös vakiovarustukseen. Sillä kammataan ja poistetaan ylimääräistä pohjavillaa ja näin edesautetaan aikuisturkin kasvamista. Kasvattaja opettaa tämän työkalun käytön. Kun pentuna tehdään nämä pohjatyöt sääntillisesti, uurastus palkitaan sitten koiran aikuisiällä.

Pyllyreiän ympäriltä saksitaan säännöllisesti karvat, samoin poikapennun pippekkarvat ja nartun pimppikarvat pidetään lyhyinä.

Pentu pestään, kun se on likainen. Varsinkin parta ja jalkakarvat pysyvät takuromina, kun ne ovat puhtaat. Nykyajan koirashampoot ovat mietoja, ja sellaiset vanhat uskomukset, että pesu pilaa taikka pehmentää koiran turkkia, voi heittää romukoppaan. Pesun jälkeen föönataan turkki kuivaksi samalla kammaten.

Trimmipöytä

Myös trimmipöydällä käyttäytyminen pitää pennulle opettaa. Vaikka hoitotoimenpiteet on helpompi opettaa pennulle sylissä, myös pöytä pitää tehdä tutuksi. Eläinlääkärillä, näyttelyissä, trimmaajalla ja kotonakin koira joutuu pöydälle hoidettavaksi ja tarkasteltavaksi.

Samaan aikaan kun pennulle opetetaan hoitotoimenpiteitä sylissä, käydään pöydällä syömässä herkkuja. Itse en suorita mitään hoitotoimenpiteitä pöydällä ennen pennun ekaa oikeata trimmiä. Pöytä ”myydään” pennulle karkkikauppana. Jos kotona ei ole trimmipöytää, voi keittiöpöydälle, pakastimen päälle tms. laittaa liukumattoman alustan esim. ovimaton. Pöydälle viljellään nameja, pentu saa popsia niitä ja samalla tottuu pöydän rajoihin ja siihen, että vaikka ollaankin korkealla, ei tarvitse pelätä. Ja omistajan tehtävä on todellakin turvata, ettei pentu putoa tai hypää alas. Vähitellen aletaan vaatia, että pentu seisoo pöydällä maltilla ja rauhassa.

Yksi tärkeä trimmausta ja hoitotoimenpiteitä helpottava asia on opettaa pentu makaamaan trimmipöydällä rentona kyljellään. Avainsana on siis tuo rentona. Pentu pääsee makuulta ylös vain luvan kanssa ja tästä, kuten siitä kuono-otteestakin, tulee rutiinia. Lopulta hoitotoimenpiteet siirretään pöydälle. Tämän kaiken opetetun jälkeen, kun viette pennun ekaan trimmiin, se saa kehuja hyvästä käytöksestä ja teitä omistajia keuhataan myös. Lisäksi se eka trimmi ei ole pennulle niin järkyt-

tävä kokemus kuin olisi ilman kaikkea tätä harjoittelua!

Se kaikkein suurin ongelma, johon ette halua päätyä, on sääli. Älkää säälikö sitä pentua, kun se joudutaan kampaamaan, kun siltä joudutaan leikkaamaan kynnet tai kun se pentuparka joudutaan viemään trimmaajalle. Pentua ei kiinnosta teidän säälinne eikä se sillä säällillä kasva hyvin käyttäytyväksi aikuiseksi.

Hoitotoimenpiteet ovat asioita, jotka kuuluvat pennun elämään. Teidän omistajien tehtävä on pentu näihin totuttaa. On rotuja, joiden turkkia ei tarvitse kammat

taikka korvakarvoja nyppiä. Te olette valinneet kääpiösnautserin roduksenne, ja rotuun kuuluvat tietyt hoitotoimenpiteet. Pentu ei lakkaa rakastamasta teitä, kun vaaditte siltä sen hyvinvoinnin kannalta tärkeitä asioita. Sääli ja surkuttelu romukoppaan ja elämässä eteenpäin. Säälikää ennemmin niitä koiria, jotka turkki huovassa, korvakäytävät karvoista tukossa ja kynnet ylipitkinä elävät elämänsä paremmasta tietämättä.

Seuraavassa numerossa: vapaana oleminen ja luoksetulon vahvistaminen

Anu Valve